

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VI. Graviter peccant (saltem in linca peccati venialis) Christiani, qui
cum peccati mortalis affectu, sive eo non deposito, Missam Dominicis &
Festis diebus audiunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

diligentiâ populis inculcari.

- 37 Octavo, ex Concilio Mediolanensi III. in quo tit. de fest. di. cult. S. Carolus Borromeus sic loquitur: „ Ut verò ii dies omni pietate & religione colantur, hæc crebrò populum Parochi & Concionatores admoneant . . . ut illorum dierum tempus, quod Deo ejusque cultui debetur, in iis actionibus totum consumant, in quibus sanctè consumendum est. Ut concionem manè, & sacram lectionem à prandio, ubi explicari solet, audiant. Ut divinis, Vesperarum præsertim Officiis præsentibus, piè religiosèque adsint. Ut in christiana doctrinæ rudimentis, ac præceptis, vel percipiendis, vel recolendis versentur. Ut in operibus etiam officiiisque pietatis se exercent, ægros homines visitando, morientes piè consolando, & alia ejusmodi præstando. Ut denique ab illis actionibus, unde omnis peccandi materia atque occasio existit, feriant, in ea opera incumbant, ob quæ sunt illi sacri dies instituti.
- 38 Nonò, ex Catechismo Romano p. III. n. 7. ubi explicans verbum istud tertii præcepti, *santifices enim*, „ hoc verbo (inquit) ostenditur sabbathi diem religiosum esse, divinisque actionibus, ac sanctis rerum officiis consecratum. „ Numero verò 21. explicans quibus in operibus dies ille transigendus sit, illa esse dicit, ut „ ad Dei Templum accedamus, eoque loco pià sincerâque animi attentione sacrosancto Missæ Sacrificio intersimus, divina Ecclesiæ Sacramenta . . . crebrò adhibeamus . . . peccata Sacerdotibus Christiani sæpè confiteantur . . . sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum crebrò percipiant. Attentè prætereà diligenterque sacra concio fidelibus audienda est . . . exercitatio item fidelium, studiumque in precibus, divinisque laudibus frequens esse debet; præcipuaque eorumdem cura, ut quæ ad christiane vitæ institutionem pertinent, ea diligenter addiscant; seduloque se exercent in eis officiis, quæ pietatem continent, pauperibus & egenis eleëmofynam tribuendo, ægros homines visitando, quique dolore afflicti jacent, piè consolando, &c.
- 39 Decimò, ex S. Antonino p. 11. tit. 9. c. 7. §. 4. dicente: „ Debet ergo die festo insiti operibus spiritualibus orationis, meditationis, auditionis divinorum, lectionis, & eleëmofynis, & aliis ejusmodi. Et inter cætera debent homines vacare compunctioni & confessioni peccatorum suorum, recogitando quæ egerunt aliis diebus, in quibus fuerunt occupati. Dicitur enim Levit. 16. *Sabbatum requiescentis est: affligetis animas vestras*, scilicet per contritionem, secundum Origenem. Item auditioni Missæ, & divinorum Officiorum, & prædicationum . . . Item insiti debet magis in eleëmofynis . . . Sed quis est hic, qui ita celebrat festa, vacando divinis, & laudabimus eum, cum invenerimus? Nonne tota occupatio hominum in Festis est circa corpus? . . . Mulieres non parum tempo-

ris exponunt in se ornando ad capiendas animas; famuli & famulæ ad præparandum cibos accuratius solito; mercatores ad faciendos suos computus, & ratiocinia . . . inferioris conditionis homines ad audiendum de Patris latinis, vel spectacula vana . . . Et quod cum multo labore per hebdomadam lucrati sunt, in Festis, in tabernis & ludis, non in eleëmofynis expendunt. O abusus perverſa hominum, & jactura temporis irreparabilis, & negotium gratissimum dæmoni! Aperte de his dixit Hieremias Thren. 1. *Viderunt eam hostes*, id est dæmones. . . . & *deriserunt sabbatha ejus*, id est festa, quia scilicet non Deo, sed sibi vacant, venti, & dæmoni.

Addit tamen S. Antoninus, quòd abstinere quidem ab operibus servilibus, & Missam audire, est in præcepto obligante sub mortali; non tamen vacare Deo pro majori parte diei. *Tamen*, inquit, *non sic vacare, peccatum est*. Quia non est sanctificare dies festos, ut præceptum est; sed sanctificare unam dumtaxat horam; vel mediam, reliquum sanctorum dierum illorum tempus nihil ab aliis diebus secernendo, nisi quòd à labore servili cessatur, à quo, juxta Augustinum, melius non abstinere, quàm reliquum diem in popinis, ludis, saltationibus, &c. transigerent. Reverà enim ethnicum est, non christianum, hoc solum inter dies festos & profanos discrimen ponere, quòd quis somnum in clariorem producat lucem, splendidiùs vestiatur, lautius epuletur, dimidiâque horâ in auditione Missæ impensâ, reliquum diem otio, ludis, vanitatibus, venti, potationibus impendat. Et quid inde consequitur? Hoc quod D. Antoninus deplorat ibidem §. 3. *O miseranda cæcitas Christianorum, quia plura peccata faciunt, & graviora, in diebus festis. Aliis diebus laborant ut possint vivere; diebus festis, quando deberent laborare pro anima, & Deo vacare, implicat se in multis vitiis.*

Atque hinc apparet, quòd abusus quietis corporalis diebus Dominicis & festis, plurimis Christianis proxima sit occasio peccati mortalis. Tum ob neglectam notabiliter curam salutis, dum majorem festorum partem sic transigunt. Tum ob neglectum Dei cultum. Tum ob plurima peccata mortalia, quæ ut plurimum committunt, qui quiete illâ abutuntur ad indulgendum voluptati, non ad liberius vacandum divino cultui.

CAPUT VI.

Graviter peccant (saltem in linea peccati venialis) Christiani, qui cum peccati mortalis affectu, sive eo non deposito, Missam Dominicis & festis diebus audiunt.

Christianos teneri diebus Dominicis ac festis Missam audire, constat ex dictis, fusiùsque probabitur Deo dante to. 3. dum de sacro sancto Missæ Sacrificio tractabimus, ubi cætera huc spectantia deducemus. Sed

Missam quomodocumque audire non sufficit. Et idem cum Illustrissimo D. Joanne Neercaselio, Episcopo Castoriensi, in suo Amore penitente l. 1. c. 33. §. 6. cumque insigni Authore præclari operis, cui titulus: *Morale Chrétienne sur le Pater* l. 3. sect. 3. a. 4. ab Episcopis quinque, & septem Facultatis Parisiensis Doctoribus, necnon ab Eminentissimo D. Cardinale Bona approbati, necnon Natale Alexandro Th. Dogm. & Moral. to. 9. l. 4. c. 5. art. 6. reg. 9. & Ecclesia Rupellensi in suis Conferentiis seu Collationibus Diocæsanis cap. 53. & seq. existimo Christianos, in peccato mortali existentes, satagere debere, ut affectum illius per contritionis actum deponant, ut Missam sicut oportet audiant. Aliàs namque graviter peccant, non quia Missam audiunt, sed quia eam non audiunt ut oportet, præcipuumque Christianæ Religionis actum valde irreligious exercent, dum cum Sacerdote tremendum Altaris sacrificium, & seiplos in sacrificium offerre se profitentur exterius, oculos habentes plenos adulterii, & ineffabilis delicti, vel animum irâ, odio, ulciscendi appetitu flagrantem, vel ambitionis, avaritiæ, vel invidiæ livore astuantem, vel criminosis cogitationibus & desiderii occupatum.

43 Quod enim Christiani, sacrosancto Missæ sacrificio adstantes, sacrificium istud unâ cum Sacerdote offerant, constat ex eo quod Sacerdos, ad populum (post Oblationem) conversus dicat: *Orate fratres, ut meum pariter ac vestrum in conspectu Domini fiat acceptum sacrificium.* Et in Canone: *Memento Domine famulorum... & omnium circumstantium... pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis.* Et infra: *Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed & cuncta familia tua, quesumus Domine in placatu accipias. Quibus verbis luce clariùs constat* (ait B. Petrus Damianus opusc. 11.) *quia sacrificium, quod à Sacerdote sacris altaribus superponitur, à cuncta Dei familia generaliter offeratur.*

44 Quod ipsi etiam adstantes unâ cum Christo in sacrificium offerantur, adedque in sacro illo mysterio rationem habeant offerentium simul & victimarum, ratio est, quia totum Christi corpus, verum & mysticum, totum proinde Ecclesiæ corpus cum Christo, & à Christo summo Sacerdote, Deo in Missæ sacrificio velut victima offertur. Dicit enim Augustinus l. 10. de Civit. Dei c. 6. quod *totâ ipsa redempta civitas, hoc est congregatio societasque Sanctorum, universale sacrificium per Sacerdotem Magnum offeratur Deo.* Et infra: *Hoc est* (inquit) *sacrificium Christianorum: "Multi unum corpus in Christo." Quod etiam Sacramento altaris, fidelibus noto, frequentat Ecclesia, ubi ei demonstratur, quod in ea re, quam offert, ipsa offeratur.*

45 Cum igitur victimæ impiorum non respicientium sint abominabiles Domino Prov. 15. & multo magis impij ipsi; necesse est, ut qui

hostiam immaculatam, & unâ seiplos in Missæ sacrificio cum Sacerdote offerunt, per affectum cordis contriti & humiliati, deposito peccati affectu, seiplos purificent, ut Missam sicut oportet audiant. Aliàs magis rei erunt quàm Judæi, vetera sacrificia cum peccati affectu offerentes. Ad ipsos proinde pertinebit quod Dominus ait Is. 1. *Ne offeratis ultra sacrificium frustra: incensum abominatio est mihi. Neomeniam, & sabbatum, & festivitates alias non feram, iniqui sunt cœtus vestri. Calendæ vestras, & solennitates vestras odit anima mea: facta sunt mihi molesta, laboravi sustinens. Et cum extenderitis manus vestras, avertam oculos meos à vobis. ... manus enim vestre sanguine plena sunt. Lavamini, mundi estote, auferite malum cogitationum vestrarum ab oculis meis: quiescite agere perverse, discite bene facere;* affectum proinde peccati deponite.

Enimverò nisi Christianus peccati mortalis 46 deponat affectum, novi peccati fit reus, Dominicam orationem recitando, prout docet Bellarminus l. 1. de bonis operibus cap. 6. multo ergo magis Missæ sacrificium audiendo & offerendo. Quærit ibi Bellarminus, *an qui ex animo non remittit injurias, & tamen in aliquo alio peccato voluntariè perseverat, possit hæc oratione aliquid impetrare?* Respondet: *Si non cupit gratiam conversionis, nec ex animo illam peti, orationem Dominicam recitando non solum nihil impetrat, sed etiam ejus oratio fiet in peccatum: cum in singulis ferè petitionibus mentiatur. Quomodo enim potest dicere: "Pater noster, qui non vult esse filius? Et sanctificetur nomen tuum, per quem nomen Dei assidue blasphematur. Et adveniat regnum tuum, qui nihil magis quàm adventum Domini times. Et fiat voluntas tua, qui suam, non Dei voluntatem, semper facit, &c.?"*

Denique si, juxta Evangelium, offerens 47 munus ad altare, recordatus quod frater suus habet aliquid adversus ipsum; relinquere jubetur ibi munus suum, & ire priùs reconciliati fratri suo, & tunc redire ad offerendum munus suum, Math. 5. Si (inquam) ad sacrificandum, sive munus Deo offerendum, necessaria sit voluntas sincera reconciliationis cum fratre offenso: igitur à fortiori necessaria est voluntas reconciliationis cum Deo offenso; pravæ proinde voluntatis abjectio.

Dices 1°. si hoc verum esset, à Missa diebus 48 festivis audienda arceri forent quicumque in peccati mortalis affectu perseverant. Profus hoc non sequitur; imò potiùs adhortandi sunt, ut peccati affectum deponant, & Missam audiant. Corde ergo pro posse contrito, dicant cum Publicano: *Deus propitijs esto mihi peccatori, se indignos astimantes, qui tanti mysterii celebrationi interfuerint.* Ita fiet, ut venerandum istud sacrificium sit ipis propitiatorium, cujus oblatione placabitur Dominus, gratiam & penitentia donum ipis concedet, & peccata etiam ingentia di-

mittere, juxta Tridentinum sess. 22. cap. 2.
 49 Dices 2°. saltem sequeretur, fideles in
 affectu peccati perseverantes, tot novorum
 peccatorum reos esse, quot Missæ toto ter-
 rarum orbe celebrantur: cum nulla sit, in
 qua suo modo offerentes non sint. Etiam ista
 sequela neganda est. Neque enim Christiani
 omnes, quocumque in statu sint, sive dor-
 miant, sive vigilent, sive cum Deo sint, sive

cum meretricibus, &c. Missæ Sacrificii sunt
 participes. Cum istud asserere, fingere sit.
 Hoc unum dicimus cum Chrysostomo: *Quo-*
modo cum dominus adest in mensa, non oportet
adesse famulos qui offenderunt, nisi veniam pe-
tant; ita hic quoque, cum offertur sacrificium,
 &c. Ne ipsis dicatur: *Cur intrasti non habens*
vestem nuptialem?

P A R S I V.

Amor parentibus obsequiosus.

Ad quartum Decalogi præceptum: Honora patrem & matrem, &c.

Post explicata tribus prioribus primæ
 tabulæ præceptis officia divini amoris
 erga Deum; explicanda supersunt
 officia dilectionis erga proximum, ad secun-
 dam tabulam spectantia. Quia, ut Augustinus
 dicit in l. de decem Chordis c. 6. *tota lex in*
duobus præceptis est, dilectione Dei, & dilectio-
ne proximi. Ad duo itaque præcepta, id est
 ad dilectionem Dei & proximi, pertinet De-
 calogus. *Ad primum præceptum tres chordæ per-*
tinent, quia Deus Trinitas; ad alterum verò
præceptum, id est ad dilectionem proximi, sep-
tem chordæ, quomodo vivatur inter homines.
 Nam ipse numerus septenarius, tamquam septem
 chordarum, incipit ab honore parentum. Ho-
 nora patrem tuam, & matrem tuam; ad pa-
 rentes etenim suos homo aperit oculos, & hæc
 vita ab eorum amicitia sumit exordium. *Quis-*
quis autem suis parentibus non deserit honorem,
 quibus parere poterit? Et dicit Apostolus: Ho-
 nora patrem tuam & matrem tuam, hoc est
 primum mandatum. *Quomodo primum, quan-*
do quartum mandatum est, nisi quia in septe-
nario numero est primum? Ad dilectionem pro-
ximi primum est in secunda tabula.

2 Nec obstat quòd aliquibus aliis magis ob-
 stricti esse possimus, quàm parentibus, quòd-
 que aliqui alii Deum magis repræsentare pos-
 sint. Sancta namque Barbara v. g. magis ob-
 stricta fuit ei qui ipsam in fide instruxit, &
 ad vitam æternam perduxit, quàm parenti
 carnali, à quo vitam temporalem dumtaxat
 accepit, qui & eam ipsi violenter abstulit, &
 ad idololatriam pertrahere voluit. Summus
 quoque Pontifex, seu Christi Vicarius, magis
 repræsentat Deum, quàm pater carnalis. Ob-
 jectiones namque istæ cessant, si reflectatur,
 quòd parentum nomine, in primo illo secun-
 dæ tabulæ præcepto, soli non intelligantur
 parentes, qui corpore nos genuerunt, sed &
 illi qui nos genuerunt mente, ut proximè
 videbitur. Sit itaque

CAPUT I.

*Explicatur quinam in hoc præcepto parentum
 nomine sint intelligendi.*

3 **P**ater eos qui nos genuerunt, multi præ-
 terea sunt (ait Catech. Rom.) quos in

parentum loco colere debemus, vel potesta-
 tis, vel dignitatis, vel utilitatis, vel præstan-
 tis alicujus muneris & officii nomine. Sed
 primo loco parentum nomine si intelligun-
 tur, ex quibus corporaliter geniti sumus, de
 quibus Eccli. 3. *Qui timet Dominum, honorat*
parentes; & quasi dominis serviet his qui se
genuerunt. Deinde Ecclesiæ Pastores & Sa-
 cerdotes nos spiritualiter in Christo genuerunt,
 juxta illud 1. Cor. 4. *In Christo Jesu per E-*
vangelium ego vos genui. Et ad Galat. 4. *Fi-*
lioli mei, quos iterum parturio, donec formetur
Christus in vobis.

Tertiò Reges & Principes nostri, Magi-
 stratus ac Reipublicæ Rectores, ac Gubernato-
 res, sicut patres patriæ, sic patres nostri rectè
 dicuntur. Et ita Naaman à servis suis pater
 vocatus legitur 4. Reg. 5.

Quartò, etiam illi quorum directioni & in-
 structioni commissi sumus, ut tutores, curato-
 res, patroni, pædagogus, magistri (sicut & heu
 respectu famulorum & ancillarum) patres no-
 stri appellantur: quia universum patres nostri
 sunt, à quibus accepimus vel esse, vel edu-
 cationem, vel directionem, vel instructionem.

Quintò, seniores etiam patres dicimus.
 Unde Levit. 19. *Coram cano capite consurge,*
 & honora personam senis, & time Dominum
 Deum tuum, &c.

Ad litteram tamen, in hoc quarto præcep-
 to, illi qui nos genuerunt præcipuè intelli-
 guntur, & ideo à nobis honorandi sunt, quia
 sunt immortalis Dei quasi simulacra, in ipsis
 nostris imaginem invenimus; ab ipsis vita no-
 bis data est; ipsis Deus usus est, ut nobis ani-
 mam mentemque impertiret; ab ipsis ad Sacra-
 menta deducti, ad Religionem, ad humanum
 cultum civilemque instituti; ad morum integri-
 tatem & sanctitatem eruditi sumus, ut loqui-
 tur Catechismus Rom. hic.

CAPUT II.

*Explicatur honor ex Dei præcepto parentibus
 debitus.*

Honor parentibus debitus importat se-
 quentia: 1°. ut parentes summo post
 Deum amore prosequamur, maximaque ob-